

PAROCHIE VAN DE H. MARTINUS te Groningen

Parochiebrief 19-3-2022

No. 2022.6. (57)

Inhoud:

1. Van de pastoor
2. Heilige narren kunnen het geweld stoppen
3. Wijsheid van de kerkvader Augustinus
4. Diocesane livestreamvieringen
5. Hoe wij vieren
6. Thuiscollecte
7. Contact

1. Van de pastoor

Voorafgaande aan onze eucharistieviering op zondag 20 maart ontvangt u weer een parochiebrief.

blijven bidden voor en werken aan vrede

Het opschrift van dit onderdeel van de parochiebrief van vorige week kan ik helaas zondermeer overnemen. Het is door de voortdurende oorlog in Oekraïne helaas nog even actueel en dringend als toen.

De houding van de patriarch van Moskou heeft zich helaas in dit gebeuren ook nog niet echt veranderd, hij blijft de regering van Rusland steunen. Dat in Rusland deze houding van een kerk die zich kritiekloos achter de regering stelt, niet zonder meer vanzelfsprekend is en dat ook daar de kerk in het verleden haar profetische stem heeft laten horen, werd op een aansprekende manier duidelijk gemaakt door Peter-Ben Smit, priester van onze kerk en onder anderen hoogleraar Oud-Katholieke kerkstructuren aan de Universiteit van Utrecht in een artikel van zijn hand afgelopen week in het Nederlands Dagblad. Ik kreeg het doorgestuurd van een parochiaan en ik stuur het weer graag aan u door. U kunt het hieronder lezen.

Vastenactie

Graag herinner ik u nog eens aan de **Vastenactie 2022: "De nood is zeer hoog!"** Vorige week kon u uitgebreid lezen over deze vastenactie ten behoeve van onze Anglicaanse zusterkerk in

Mozambique. Zij vangt mensen op die moeten vluchten voor het geweld van extremistenstrijders, die uit het Midden-Oosten verjaagd zijn en nu elders hun slachtoffers maken. In de vieringen tot en met Pasen zal de tweede collecte voor de vastenactie zijn, maar u kunt natuurlijk ook – en graag zelfs – uw vastenactie overmaken op de rekening van de parochie met vermelding: Vastenactie 2022.

Uit de parochie

Sinds geruime tijd bezoekt *Herma Lof-ten Klooster* uit Groningen onze vieringen. Zij ervaart de vieringen als een verrijking van haar geloofsleven en voelt zich in onze gemeenschap thuis. Zij heeft dan ook besloten zich als gastlid van onze parochie in te schrijven. Van harte welkom!

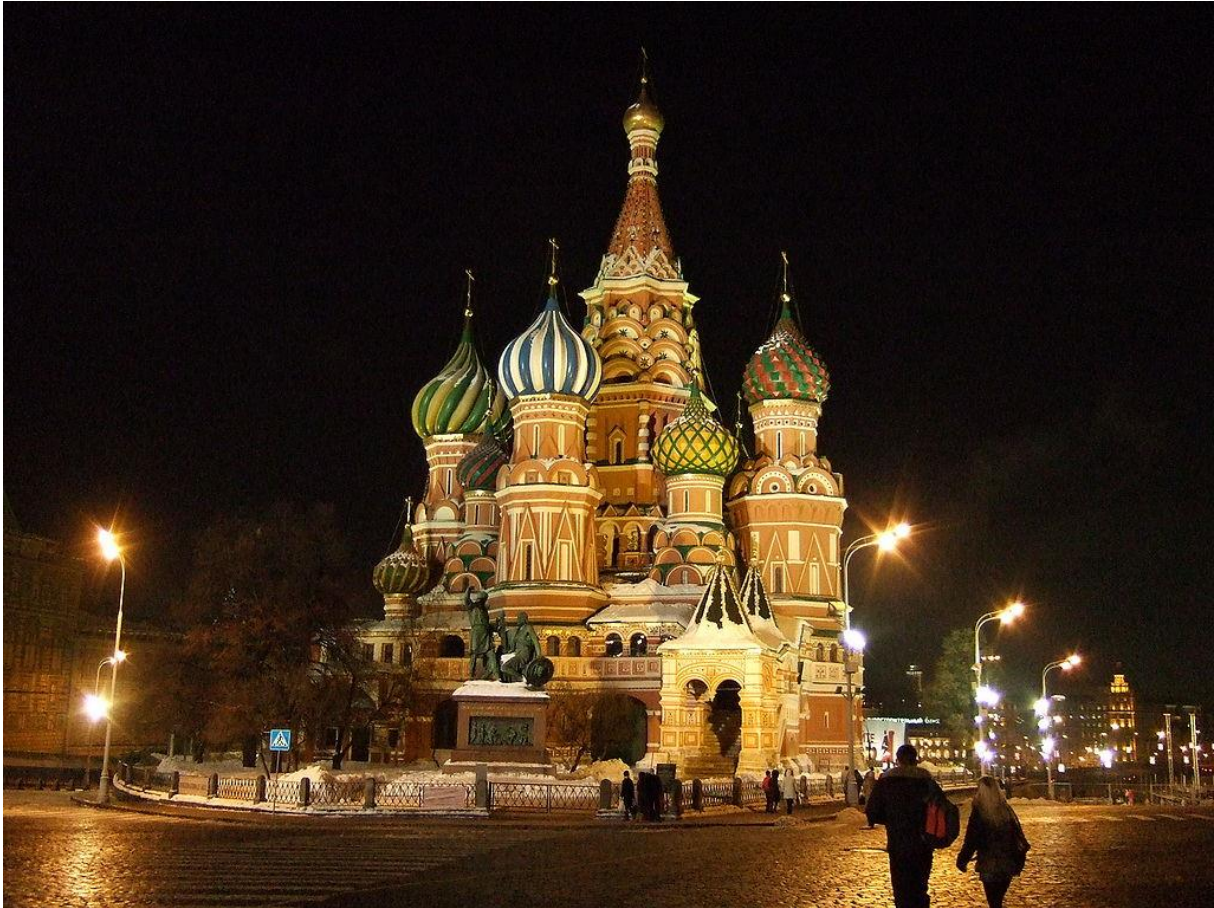
U alle goeds en goede moed toegewenst,
Wietse van der Velde, pastoor

2. Heilige narren kunnen het geweld doen stoppen

De heilige Basilius bood één van Poetins voorgangers eens een glas bloed en een stuk rauw vlees aan om duidelijk te maken dat de tsaar onschuldig bloed en vlees had vergoten. Daarop stopte het geweld.

Een patriarch die het Poetinregime ondersteunt, een xenofobe (en homofobe) boodschap uitdraagt en weerwoord krijgt van andere kerkleiders bepaalt het beeld van de Russisch-Orthodoxe Kerk op dit moment. Dit verhuult dat er juist in de orthodoxe traditie zelf een nog veel radicalere, profetische stroming van kritiek op religieus en kerkelijk machtsmisbruik bestaat. Het gaan om de heilige narren. Dit waren en zijn radicale christenen, voor gek verklaard door hun tijdgenoten, die met hun optreden en getuigenis de schijnheiligheid van kerk, staat en hun vertegenwoordigers ontmaskerden. In hun gedrag braken ze met alle normen en waarden die goede, nette en vrome Russen voor normaal aanzagen. Dat gaf hen de naam “heilige narren” naar het voorbeeld van Paulus die zich ook zo beschreef (zie 2 Korinthiërs 11 vers 16 tot 12 vers 13). Twee voorbeelden laten zien wat de betekenis van dit soort personen kan zijn.

Ten tijde van tsaar Ivan de Verschrikkelijke (1530-1584) leefde de bekendste Russische heilige nar: Basilius de Gezegende (1469-1552/1557). Tussen hem en de tsaar kwam het, volgens Basilius’ levensbeschrijving tot een aantal confrontaties. Zo ontmoette hij de tsaar terwijl die in de oude stad Novgorod een bloedbad aanrichtte. Basilius bood de tsaar een glas bloed en een stuk rauw vlees als maaltijd aan. De tsaar walgde ervan, waarop Basilius hem erop zei dat dit het onschuldige bloed en vlees was dat hij vergoten had. Zo bracht hij hem ertoe het geweld te stoppen. Een andere keer spreekt hij de tsaar na een kerkdienst. Tot diens verrassing ontkent Basilius dat de tsaar in de kerk geweest is. Het punt is dat de Tsaar er weliswaar fysiek was, maar met zijn gedachten bezig was met de bouw van een nieuw paleis. Kerkbezoek voor de schone schijn en het eigen imago werkt voor de heilige nar niet en dat laat hij weten. Het meest schokkende is dat hij er zelfs niet voor terugdeinsde om een icoon van Maria kapot te slaan. Hij was erachter gekomen dat er onder de afbeelding van Maria een afbeelding van de duivel schuilging. Zijn punt was duidelijk: zelfs het allerheiligste kan voor duivelse doeleinden misbruikt worden. Het meest schokkende is dat hij er zelfs niet voor terugdeinsde om een icoon van Maria kapot te slaan.

De Kathedraal van de Voorbede van de Moeder Gods op de Greppel,

*beter bekend als de **Basiliuskathedraal** (Basilius de Zalige, die in deze kerk begraven ligt) in Moskou.*

De kerk werd gebouwd in opdracht van Ivan IV (Ivan de Verschrikkelijke), dezelfde tsaar die door Basilius met zijn wandaden werd geconfronteerd. Het gebouw wordt gezien als één van de mooiste Russisch-Orthodoxe kerken en is de belangrijkste blikvanger van het Rode Plein voor het Kremlin (het grafmonument van Lenin op dat plein valt daarbij geheel in de schaduw).

Basilius is een officiële heilige van de Russisch-Orthodoxe Kerk. De grote kathedraal in het Kremlin is zelfs aan hem gewijd. Het lijkt op het moment weinig indruk te maken op de regering in dat Kremlin. De geest van Basilius leeft echter voort. Ook nu zijn er mensen die juist in de grootste schatten van de orthodoxe traditie inspiratie vinden om zich tegen het Poetinregime teweer te stellen. Een goed voorbeeld is de punkrockband Pussy Riot. Hun optreden in de kathedraal van Christus de Verlosser in Moskou was een schandaal tijdens Poetins verkiezingscampagne in 2012. Het was ook een letterlijk schandaal, een steen des aanstoets, in de beste traditie van de heilige narren die de christelijke traditie aangrijpen om schijnheiligheid aan de kaak te stellen. Daar wijst niet alleen hun optreden tijdens de vastentijd op, een tijd van ontmaskering en inkeer, maar ook hun gebed: "Moeder van God, smijt Poetin eruit". Dat zongen ze namelijk op een melodie uit één van de grootste klassiekers van de Russische sacrale muziek: de Vespers van de grote Sergej Rachmaninov. "Heilig gesproken" zijn de leden van Pussy Riot niet (de huidige patriarch zal dat ook niet snel doen), maar in lijn van de heilige narren die met gebruik van de christelijke traditie machtsmisbruik hekelen staan ze wel. De huidige opstelling van de Russische kerk en staat geven alle aanleiding om deze radicale en machts- en religiekritische kant van de Russische orthodoxie te benadrukken, hoog te houden en te gedenken omdat deze zoveel dichterbij het evangelie

staat dan xenofobie of homofobie. Dit in de hoop dat het voorbeeld van deze heilige narren en hun navolgers mensen opnieuw inspireert tot radicaal verzet op grond van het evangelie en omwille van het evangelie tegen wat er in naam van het evangelie aan machtsmisbruik plaats vindt.

(Peter-Ben Smit, in: *Nederlands Dagblad* 14 maart 2022)

3. Wijsheid van de kerkvader Augustinus: doe het uit liefde

Onze bisschoppen hebben voor deze Veertigdagentijd een leeskring gestart rondom het beroemde boek de *Confessiones*/de Belijdenissen van de H. Augustinus (354-430), bisschop van Hippo en één van de belangrijkste theologen van de kerk. Of er mensen uit onze parochie dit aanbod van de bisschoppen hebben opgepakt, weet ik niet. Maar het bracht mij op de gedachte om een uitspraak van deze kerkvader, die ik toevallig tegenkwam, met u te delen.

Als je zwijgt,
zwijg uit *liefde*,
Als je spreekt,
spreek uit *liefde*.
Als je iemand terechtwijst,
doe het uit *liefde*.

Toen ik deze woorden – zonder verdere bronvermelding – las, kreeg ik het gevoel dat de kerkvader ze vast niet zo puntig had uitgesproken. Ik werd nieuwsgierig en ging op zoek naar de context van deze woorden. Ze bleken te komen uit een preek van Augustinus over de eerste brief van de apostel Johannes, de apostel van de liefde.

Tot mijn verrassing vond ik dat deze woorden, werden vooraf gegaan door een andere vaak aangehaalde uitspraak van Augustinus: *Bemin en doe dan wat je wilt*. Dat is zo'n tekst, die nogal eens verkeerd wordt gebruikt, omdat men niet begrijpt wat Augustinus ermee bedoelde. Genoeg reden om hieronder het bovenstaande citaat nog eens, maar nu compleet, op te nemen en dat te laten volgen door een uitleg. De uitleg hoefde ik niet zelf te "bedenken", die kon ik citeren uit een boek van de grote Augustinuskenner, pater Van Bavel.

Bemin en doe dan wat je wilt:
wil je zwijgen, zwijg uit liefde,
wil je schreeuwen, schreeuw uit liefde,
wil je corrigeren, doe het uit liefde,
wil je vergeven, vergeef uit liefde.
Draag de bron van liefde in je hart,
want uit liefde kan alleen het goede voortkomen.

Augustinus, preken op de Eerste brief van Johannes, preek 7,8.

"Met het woord "bemin" bedoelt Augustinus een waarachtige, authentieke liefde voor de medemens. Alleen al deze eis houdt een waarschuwing in, want het is lang niet zo gemakkelijk als men denkt, uit te maken wanneer onze liefde waarachtig is en wanneer niet.... Een echt volwassen liefde - liefde die nooit van mensen houdt als gebruiksgoederen, maar die in welwillendheid en vriendschap helemaal gericht staat op het goed van een ander [altruïstische liefde] - stelt zwaardere eisen. Men zal zich bij het woord liefde op de eerste plaats moeten

afvragen of men de ander waardeert en tegemoetkomt juist als een andere, eigen persoonlijkheid. Dit veronderstelt steeds het doorbreken van de gerichtheid op het eigen ik en de beslotenheid rond dat ik.

Ama et fac quod vis – bemin en doe dan wat je wilt

Het tweede deel van de uitspraak "en doe dan wat u wilt" is dus in geen geval een vrijbrief voor ongebreidelde willekeur. Integendeel, de hele wet van het christendom en alle eisen die daaruit voortvloeien zijn terug te brengen tot de liefde. De liefde omvat alle andere eisen van het leven en staat ervoor in, dat die eisen nageleefd worden. ... [Wie de onbaatzuchtige liefde kent] is tevens de meest vrije mens, omdat hij bevrijd is van elk egoïsme, met alle grillen en onrechtvaardigheden daaraan verbonden."

Augustinus van Hippo Preken over de Eerste brief van Johannes / [Augustinus] ; ingel. en vert. door Tarsicius Jan van Bavel. - Leuven : Augustijns Historisch Instituut, 1992. – p. 108.

4. Diocesane livestreamvieringen

Iedere zondag en op de belangrijkste feestdagen wordt voor het aartsbisdom Utrecht een *livestreamuitzending* vanuit de *kathedrale kerk te Utrecht* verzorgd.

Op de landelijke website van de OKKN www.OKKN.nl kunt u de link aanklikken.

Zondag 20 maart 2022 – Veertigdagentijd 3

Utrecht: 10.00 uur, voorganger pastoor Louis Runhaar, en pastoor Henk Schoon.

Zondag 27 maart 2022 – Veertigdagentijd 4 (halfvasten)

Utrecht: 10.00 uur, voorganger pastoor Louis Runhaar.

5. Hoe wij vieren

Per 25 februari verdwenen bijna alle coronamaatregelen die het kerkelijk leven beperkten. Dit betekent voor onze manier van vieren het volgende.

1. De 1,5 meter afstand komt te vervallen.

2. Een vaste zitplaats is niet meer nodig.

N.B. Door het flexibele karakter van de zitplaatsen in de kerk, is het voor iedereen die dat wenst mogelijk om de anderhalve meter afstand te bewaren.

3. Een mondkapje hoeft niet meer gedragen te worden.

4. Omdat het aantal coronabesmettingen nog altijd zeer hoog is, zijn we met zijn allen verantwoordelijk voor elkaar en met name voor de kwetsbaren onder ons. Daarom blijven wij de vredegroet voorlopig uitwisselen op de manier waarop deze sinds maart 2020 gegeven wordt, dus met een hoofdknik of een lichte buiging, waarbij we elkaar "vrede" wensen.

5. De heilige communie wordt weer onder twee gedaanten uitgereikt.

Hygiëne blijft ook hier een rol van betekenis spelen. De kelk wordt door een assistent vastgehouden. U kunt de hostie in de wijn dopen, maar niet uit de kelk drinken.

Het is de persoonlijke keuze van iedere communicant om de heilige communie onder één of twee gedaanten te ontvangen.

6. De wijwaterbakjes blijven in ieder geval tot Pasen.

Wietse van der Velde, pastoor

6. De 'thuiscollecte'

U kent allemaal dit zinnetje uit de afkondigingen, de zgn. 'thuiscollecte': *"De collecte tijdens het offertorium is bestemd voor het mogelijk maken van onze vieringen"*... Onze vieringen zijn gelukkig hervat, maar nog niet iedereen durft het aan naar de kerk te komen of men is om andere redenen verhinderd om de viering bij te wonen. En toch gaan de kosten gewoon door. Het Bisschoppelijk Bureau herinnerde ons, juist vanwege die doorgaande kosten, de inkomsten uit de thuiscollecten daarom niet te vergeten. Terecht natuurlijk. Verschillende parochies hebben verschillende oplossingen. Wij stellen voor om het simpel te houden. En dat is dat u gewoon af en toe een bedrag overmaakt op de bekende bankrekening van de kerk.

Rekeningnummer van de parochie is:

NL12INGB0003941884 t.n.v. Oud-Katholieke parochie v.d. H. Martinus te Groningen, onder vermelding van 'thuiscollecte'.

Dan weet Christa wat de bestemming is. (Bijkomend voordeel van overmaken is ook nog dat het daarmee aftrekbaar is van de belastingen).

Contact

Oud-Katholieke parochie van St. Martinus te Groningen

deservitor (waarnemend *pastoor*):

can. drs. Wietse van der Velde,

Jan R. Stuitstraat F8,

9663 SE Nieuwe Pekela

tel. 0597 221080/06 481 99 493

secretaris

Renée Lokman

mail: secretaris@groningen.okkn.nl

